

ĐẠI SỨ QUÁN HỢP CHUNG QUỐC HOA KỲ PHÒNG THÔNG TIN - VĂN HÓA

Tầng 3, Rose Garden Tower, 6 Ngọc Khánh
Hà Nội, Việt Nam
Điện thoại: 84-4-831-4580 -- Fax: 84-4-831-4601

TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ CỦA BỘ NGOẠI GIAO HOA KỲ CÁC VẤN ĐỀ DÂN CHỦ, THÁNG 3/2002 GIÁO DỤC NHÂN QUYỀN

GIÁO DỤC NHÂN QUYỀN Ở CÁC TRƯỜNG HỌC HOA KỲ *David Pitts*

Truyền thống trách nhiệm cơ sở về giáo dục công cộng ở Hoa Kỳ xuất phát từ điều sửa đổi thứ mười của Hiến pháp: "Những quyền lực mà Hiến pháp không dành cho liên bang, cũng không bị các bang ngăn cấm, sẽ là quyền lực của các bang". Do đó, luật liên bang không có chương trình giảng dạy chuẩn nào. Trong bài báo sau, cộng tác viên biên tập David Pitts xem xét hai tổ chức phi chính phủ thúc đẩy giáo dục nhân quyền ở Hoa Kỳ.

Ở Hoa Kỳ, giáo dục công chủ yếu là trách nhiệm của các hội đồng trường học địa phương và về mặt pháp lý do các cử tri bầu lên. Vì tính phi tập trung hóa này nên các chương trình giáo dục rất khác nhau giữa các bang và các quận. Do đó, không có chương trình giảng dạy quốc gia về nhân quyền để dùng cho tất cả các trường học trong cả nước. Nhiều trường dạy nhân quyền trong các môn xã hội hay công dân của chương trình do địa phương soạn ra. Nhưng trong những thập kỷ gần đây, nhiều tổ chức phi chính phủ đã xây dựng các chương trình giảng dạy cho tất cả các trường trong cả nước sử dụng. Các kế hoạch bài giảng đều dành cho hệ thống trường học chọn lựa sử dụng chúng.

Một số tổ chức phi chính phủ như Trung tâm Giáo dục Công dân ở Los Angeles, California, đã tiếp cận toàn diện với vấn đề này, đặc biệt coi giáo dục nhân quyền là một phần của chương trình giáo dục công dân rộng hơn trong khi những tổ chức khác như Trung tâm Luật nghèo đói Phương Nam ở Montgomery, Alabama tiếp cận hẹp hơn, coi giáo dục nhân quyền chủ yếu liên quan đến xây dựng lòng khoan dung.

Tại Trung tâm Giáo dục Công dân, Phó giám đốc John Hale cho biết "Chúng tôi tiếp cận sâu rộng. Vấn đề là giáo dục nhân quyền có thể có ý nghĩa khác nhau đối với những đối tượng khác nhau. Do không có sự nhất trí hoàn toàn về giáo dục nhân quyền nên sẽ hợp lý nếu giáo dục công dân sâu rộng cho phép sinh viên tự suy nghĩ về các vấn đề nhân quyền".

Khi được hỏi tại sao chương trình giáo dục công dân sâu rộng lại có một vị trí trong các trường học Hoa Kỳ, ông Hale cho biết "các trường học có trách nhiệm lịch sử đặc biệt về phát triển năng lực và trách

nhiệm công dân". Đây cũng là quan điểm của công chúng Hoa Kỳ được phản ánh qua các kết quả bỏ phiếu. Ông Hale lưu ý rằng tầm quan trọng của giáo dục công dân cũng được các nhà lập quốc nhấn mạnh. Thomas Jefferson, James Madison, John Adams và những người khác đều nhấn mạnh "thậm chí những cơ quan hoàn thiện nhất cũng không đủ để bảo vệ một xã hội tự do. Do đó giáo dục công dân là thiết yếu đối với việc gìn giữ và phát triển dân chủ hiến pháp Hoa Kỳ".

Cốt lõi của chương trình này cho các trường học là Các Nền tảng Dân chủ K-12 được đề ra những năm 1970 và được điều chỉnh, đặt tên lại vào những năm 90. Những nội dung chính gồm:

- Chúng tôi là Con người, là Công dân, là Hiến pháp - chương trình hướng dẫn về lịch sử và các nguyên tắc dân chủ hiến pháp Hoa Kỳ.
- Chúng tôi là Con người, Công dân của Dự án - chương trình nhằm khơi dậy sự quan tâm đối với hoạch định chính sách cũng như khả năng tham gia vào chính quyền bang và địa phương.
- Thanh niên vì Công lý, chương trình của thanh niên đề ra các giải pháp xây dựng trường học và cộng đồng an toàn, kỷ luật, không có ma túy.

Ông Hale cho biết những đánh giá chương trình cho thấy ở các trường học triển khai, học sinh trở nên khoan dung hơn và đó là mục đích chính của giáo dục nhân quyền. Ông cũng nhấn mạnh rằng các chương trình của trung tâm không chỉ dành cho các trường học Hoa Kỳ. Trung tâm cũng hoạt động ở nhiều nước trên thế giới. Trung tâm đã sử dụng kinh nghiệm ở Hoa Kỳ để giúp các nhà giáo dục các nước khác vạch ra các chương trình giáo dục công dân tùy từng hoàn cảnh của địa phương.

Ông Hale cho hay thực ra, giáo dục công dân có thể cần thiết đối với các nền dân chủ non trẻ hơn là những nền dân chủ có truyền thống như Hoa Kỳ. "Mặc dù các thiết chế dân chủ đã được xây dựng ở nhiều nước đang phát triển trên thế giới nhưng những công dân nói chung thiếu kiến thức dân sự cơ bản, kỹ năng và thái độ tham gia có ý thức vào chính quyền. Các nhà giáo dục ở các quốc gia không có văn hóa dân chủ thường đánh giá cao kinh nghiệm và tư vấn của các nhà giáo dục từ nhiều nước có truyền thống dân chủ lâu đời". Tuy nhiên, ông nhấn mạnh các chương trình giáo dục công dân phải do địa phương xây dựng.

Ngược với Trung tâm Giáo dục Công dân, Trung tâm Luật Đối nghèo Phương Nam lại thúc đẩy một khái niệm hẹp hơn về giáo dục nhân quyền tập trung vào khoan dung và đấu tranh chống sự ghét bỏ. Theo Giám đốc Jim Carnes, các tài liệu do trung tâm soạn thảo theo chương trình "Dạy khoan dung" miễn phí cho "bất kỳ trường nào có yêu cầu". Ông nói thêm "Chúng tôi cố gắng đưa ra các tài liệu càng linh hoạt càng tốt để các trường có thể sử dụng theo nhiều cách. Chúng tôi đã nhận ra nhu cầu này cách đây 10 năm".

Cũng theo ông Carnes, năm 1990, nghiên cứu của Dự án Tình báo của Trung tâm và các nguồn khác bắt đầu ghi nhận mức độ tàn nhẫn ngày càng tăng trong thanh niên và tỷ lệ thanh niên phạm tội ghét bỏ. Trung tâm đã nhận ra rằng phải mở rộng hoạt động đến các trường học và cộng đồng quan tâm đến vun đắp sự hiểu biết và tôn trọng sự khác biệt.

Một số tài liệu của trung tâm:

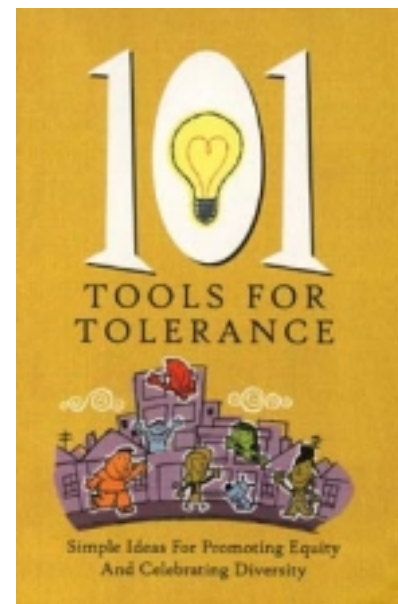
- Tạp chí dạy Khoan dung, một ấn phẩm năm hai số ghi nhận những nỗ lực thúc đẩy khoan dung trên cả nước và miễn phí cho những giáo viên có yêu cầu.
- Các chương trình giảng dạy phát miễn phí cho các hiệu trưởng ở Hoa Kỳ và nước ngoài như: Mười cách chống lại thù hận, 101 công cụ để khoan dung và hiểu biết hơn về dân quyền.

Trang web dạy khoan dung, khai trương năm 2001 có mục đích cập nhật cho các giáo viên và trường học về những ý tưởng chống định kiến mới nhất: http://slcenter.org/teachingtolerance/tt_index.html

101 CÔNG CỤ ĐỂ KHOAN DUNG:

Tài liệu này phổ biến ở các trường học Hoa Kỳ do Trung tâm luật đói nghèo phía Nam xuất bản. Bằng ngôn ngữ đơn giản dễ hiểu, ấn phẩm này kêu gọi độc giả không chỉ xây dựng mà còn đề cao sự đa dạng. Nó gồm cả những ý tưởng cho cá nhân, gia đình, trường học, công sở và cộng đồng. Một số đề xuất như sau:

- Có kỳ nghỉ về lịch sử dân quyền và đi thăm các địa danh và bảo tàng chính.
- Xây dựng một chương trình bạn qua thư để kết nối với mọi người trong cộng đồng, trong nước và trên thế giới.
- Khuyến khích các trường học cung cấp nguồn lực đồng đều cho vận động viên nam và nữ.
- Vận động không sử dụng những biểu trưng trường học gây chia rẽ.

Courtesy Southern Poverty Center

Cuốn sách này cũng kêu gọi độc giả có lời cam kết khoan dung. Những ai cam kết hứa sẽ xem xét các định kiến của mình để vượt qua, nêu gương điển hình cho những người mà họ tiếp xúc và luôn tuyên truyền chống lại hận thù và bất công. ấn phẩm này kết luận "Chúng ta cùng sống trong một thế giới. Dù có sự khác biệt về chính trị, sắc tộc, kinh tế, khả năng, văn hóa và ngôn ngữ nhưng chúng ta cùng sống trong một thế giới. Khoan dung là đón nhận sự khác biệt đó và cùng vui vẻ chia sẻ điều đó".

Ông Carnes cho hay "Cách đây 3 năm, chúng tôi đã có đánh giá chi tiết về chương trình này. Chúng tôi tập trung vào hai thành phố Houston và Minneapolis và so sánh kết quả giữa các giáo viên sử dụng tài liệu của chúng tôi và những người không dùng. Tuy đó không phải là một sự nghiên cứu chặt chẽ và sự đánh giá rất khó khăn do các tài liệu được sử dụng linh hoạt nhưng rõ ràng là có kết quả tích cực. Ví dụ, có nhiều biểu hiện rõ ràng về giảm xung đột". Ngoài chương trình dạy khoan dung ra, trung tâm còn có bộ phận pháp lý đấu tranh chống phân biệt chủng tộc thông qua tòa án và các phương tiện khác.

Trung tâm Giáo dục Công dân và Trung tâm Luật Đói nghèo Phương Nam chỉ là hai tổ chức phi chính phủ tích cực trong giáo dục nhân quyền. Có nhiều tổ chức khác như Hiệp hội Giáo dục Nhân quyền (HREA) ở Cambridge, Massachusetts, một tổ chức phi lợi nhuận có nhiệm vụ giới thiệu khái niệm nhân quyền vào các chương trình giáo dục chung và hoạt động giảng dạy. HREA phối hợp với nhiều cơ quan chính phủ và phi chính phủ và hỗ trợ trong phát triển chương trình dạy, huấn luyện các nhóm chuyên nghiệp, nghiên cứu và đánh giá.

HREA cũng tổ chức và thực hiện nhiều hội nghị để mở rộng mạng lưới và chia sẻ nguồn lực cho các hoạt động viên nhân quyền, các nhà giáo dục và các nhà chuyên môn khác trên thế giới. Hội thảo giáo dục nhân quyền toàn cầu là một diễn đàn ôn hòa với hơn 2300 thành viên của 140 nước đến để chia sẻ nguồn lực, các phương pháp và chiến lược mới.

Toàn văn bằng tiếng Anh có trên Internet tại:
<http://usinfo.state.gov/journals/itdhr/0302/ijde/pitts2.htm>